

Basel» Сақтандыру компаниясы АҚ
Директорлар кеңесімен
БЕКІТІЛДІ
«28» тамыздағы 2020 ж. хаттама

МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫН ТОҚТАТУ НӘТИЖЕСІНДЕ ОРЫН АЛҒАН
ШЫҒЫНДАРДЫ ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
(ТИТУЛДЫ САҚТАНДЫРУ)
ЕРЕЖЕЛЕРІ

Алматы, 2020 ж.

МАЗМҰНЫ:

1. Жалпы ережелер
2. Сақтандыру объектісі
3. Сақтандыру тәуекелдері
4. Сақтандыру жағдайларынан шығару және сақтандыруды шектеу. Сақтандырушының сақтандыру төлемінен босату негіздері
5. Сақтандыру сомасын анықтау тәртібі. Франшиза
6. Сақтандыру сыйлықақыларын анықтау тәртібі
7. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі
8. Шарттың әрекет ету мерзімі және орны. Ұзарту
9. Тараптардың құқықтары мен міндеттері
10. Сақтандыру төлемін жасау үшін қажетті құжаттар
11. Сақтандыру төлемін орындау жасау тәртібі және ережесі
12. Суброгация
13. Шартқа енгізілетін өзгерістер мен толықтырулар
14. Шартты тоқтату ережесі
15. Тараптардың жауапкершілігі
16. Дауларды шешу тәртібі
17. Қорытынды ережелер

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Осы Ережелерге сәйкес «Babel» Сақтандыру компаниясы АҚ, бұдан әрі Сақтандырушы деп аталып, заңды тұлғамен немесе жеке тұлғамен меншік құқығын тоқтату нәтижесінде орын алған шығындарын ерікті сақтандыру (титулды сақтандыру) шартын (бұдан әрі – Шарт) жасасады.
- 1.2. Осы Ережелер «жалпы сақтандыру» саласындағы «титулды сақтандыру» класына сәйкес дайындалды.
- 1.3. Шарт жылжымалы және жылжымайтын мүлікке меншік құқығы бар жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды (меншік нысанына қарамастан) тұлғамен жасалады.
- 1.4. Осы Ережелерде келесі ұғымдар қолданылады:
  - 1) Сақтандырушы – «Babel» Сақтандыру компаниясы АҚ
  - 2) Сақтанушы – Сақтанушымен Шарт жасасқан кәмілет жасқа толған жеке немесе заңды тұлға.
  - 3) Сақтандырылған – мүлікке меншік құқығы бар тұлға.
  - 4) Пайда алушы – Шарт бойынша сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға. Сақтанушы бір мезгілде Пайда алушы болып табылады. Шарт жасалатын мүлік кепілде болса, онда Пайда алушы ретінде кредиттік ұйым / Банк қатыса алады.
  - 5) Кредиттік ұйым – Сақтанушымен кредиттік шарт жасасқан және оған кепілдік қамтуға табысталатын мүлікке қатысты құқығы бар ұйым / Банк.
  - 6) Сақтандыру сомасы – Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасауға міндеттенетін мөлшердегі ақша сомасы. Сақтандыру сомасы сақтандыру қорғанысының өрекет ету мерзіміндегі сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемі болып табылады.
  - 7) Сақтандыру құны – бұл Шарт ережелеріне сәйкес нарықтағы құнға немесе кепілдік құнға немесе өзге құнға қарап, анықталатын мүліктің құны.
  - 8) Мүлік – бұл осы Сақтандыру ережелерімен көзделмеген сақтандырылған Мүліктен басқа, меншік құқығын жою нәтижесінде шығын тәуекелін сақтандыратын жылжымалы немесе жылжымайтын мүлік. Мүліктің тізімі, атауы, сипаттамасы және сәйкестендіргіш деректері Шартта көрсетіледі.
  - 9) Сақтандыру жағдайы – Шартпен көзделген, орын алған кезде Сақтандырушыда Сақтанушыға сақтандыру төлемін жасау міндеті пайда болатын, оның орын алу ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілері болатын оқиға;
- 1.5. Сақтанушы Шарт жасасу кезінде Шарт бойынша сақтандыру төлемдерін алу үшін кез келген тұлғаны (Пайда алушыны) тағайындауға, сондай-ақ бұл туралы Сақтандырушыны жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру жағдайы басталғанға дейін, Пайда алушыны Шарт талаптары бойынша ауыстыруға тыйым салынған жағдайларды қоспағанда, Пайда алушының жазбаша келісімінсіз оны өз қалауы бойынша ауыстыруға құқылы.
- 1.6. Пайда алушы Сақтанушымен жасалған келісімнен туындайтын, Шарт бойынша белгілі міндеттемелерді жасағаннан кейін, немесе Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жасау бойынша талап қойғаннан кейін басқа тұлғаға ауыстырыла алмайды.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Осы Ережелер бойынша сақтандыру Объектісі мүлікке деген меншік құқығын оны иеліктен талап етуге, сонымен қатар сотпен сатып алу-сату, сыйға тарту, ауыстыру, мұраға қалдыру, жекешелендіру келісімі жарамсыз деп танылуға

байланысты меншік құқығын жоғалту нәтижесінде мүлікті жоғалту тәуекеліне байланысты Сақтанушының мүліктік мүддесі болып табылады.

2.2. Осы Ережелер бойынша сақтандыру келесіге таралмайды:

- ✓ ақша (соның ішінде шетелдік валюта) және құнды қағаздар;
- ✓ қолжазбалар, жоспарлар, сызбалар, жобалар, шаблондар, үлгілер және өзге құжаттар, компьютерлік жүйелердің техникалық ақпарат тасымалдағыштар, слайдтер, фотосуреттер, аудио- және бейнежазбалар;
- ✓ бағалы металлдар мен тастар;
- ✓ өнер туындылары, суреттер, пошта маркалары, антикварлық заттар және т.с.с., олардың коллекциялары;
- ✓ діни мәдениет заттары;
- ✓ үй жануарлары, құстар, бөлме өсімдіктері, жүнді аңдар, басқа аңдар;
- ✓ көлік құралдарының қосалқы бөлшектері;
- ✓ компьютерлік деректер банкі.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ

3.1. Осы Ережелерге сәйкес Сақтандыру шарты бойынша Қазақстан Республикасының соты шығарған сот актісінің заңдылық күшіне ену негізінде мүлікке меншік құқығын жою (тоқтату) тәуекелі сақтандырылады.

3.2. Шартта аталған мүлікке меншік құқығының жойылуы осы Ережелерге сәйкес бір уақытта келесі жағдайлар сақталғанда сақтандыру жағдайы болып табылады:

- 1) Сақтанушы мүліктің ерікті сатып алушысы болып табылды;
- 2) Мүлікке меншік құқығын жою (тоқтату) Қазақстан Республикасының сотымен шығарылған заңдылық күшіне енген сот актісі негізінде орын алды;
- 3) Сот актісі Қазақстан Республикасының сотымен Сақтанушыны талапкердің талап арыздарын, дауларды бейбіт жолмен реттеу бойынша медиативті (бейбіт) келісімі жасасу немесе басқа жосықтарды өткізу негізінде шығарылмаған;
- 4) Сақтанушының меншік құқығын жою (тоқтату) және мүлікке меншік құқығының жаңа меншік иесіне ауысуы мемлекеттік органдармен тіркелген немесе осы деректі растайтын Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінде көзделген басқа міндетті жосықтар өткізілді (нақты әрекеттер жасалған).

3.3. Сақтандыру тәуекелдерінің (сақтандыру жағдайларының) нақты тізімі тараптардың келісімімен Шартта көрсетіледі.

4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ШЫҒАРУ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ. САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

4.1. Сақтандыру жағдайына келесі жатпайды:

- 1) Меншік иесімен мүлікті оқшаулау;
- 2) Меншік иесінің мүлікке деген меншік құқығынан бас тартуы;
- 3) Мүліктің опат болуы, зақымдануы немесе жойылуы;
- 4) Шартты жасасқан кезде қандай да бір ауыртпалықтардың болуы;
- 5) Меншік иесінің міндеттемелері бойынша мүліктен өндіріп алу;
- 6) Заңдылық актілер бойынша аталған тұлғаға тиесілі болмайтындай мүлікті мәжбүрлеп өндіріп алу;
- 7) реквизициялар;
- 8) тәркілеу;
- 9) мүлікті мемлекеттік мұқтаж мақсатында мемлекетпен сатып алу;
- 10) иесіз мүлікті, мәдени немесе тарихи құндылықтарды сатып алу.

- 4.2. Сақтандыру шартында тараптардың келісімімен сақтандыру жағдайларының шығарылатын өзгешеліктің нақты тізімі көрсетілуі мүмкін.
- 4.3. Келесі жағдайлардың салдарынан меншік құқығын жою нәтижесінде мүлікті жоғалту сақтандыру жағдайына жатпайды:
- 1) Соғыс; шабуыл; шетел мемлекетінің жаугершілік әрекеттері; олармен жасалатын соғыс немесе ұқсас операциялар (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына байланысты емес) немесе азаматтық соғыс;
  - 2) бүлік; өреуілдер; локауттар; халық көтерілісінің мөлшеріне ие болатын немесе оған дейін өсетін азаматтық төртіпсіздіктер; бүлік; азаматтық толқулар; әскери бүлік; революция; билікті әскери басып алу немесе тартып алу; төркілеу; мүлікті реквизициялау немесе мемлекет меншігіне алу; қандай да бір террористік немесе тыйым салынған ұйымға тиесілі болуына қарамастан, адам немесе адамдар тобы жасаған терроризм актісі;
  - 3) радиосактивті сәулелену немесе радиосактивті отынмен немесе атомдық отынды жағудан радиосактивті қалдықтармен ластану;
  - 4) меншік құқығын қабылдау-тапсыру туралы келісімді жасаған кезде Сақтанушының (оның қызметкерлерінің) әділ емес, қате әрекеттері (құқығы жоқ тұлғаның қолы, заңнама талаптарын, ішкі құжаттардың талаптарын бұзумен жасалған келісімдер), уәкілетті орган қызметкерлерінің жылжымайтын мүлікпен жасалатын келісімдерді тіркеу кезінде, құрылыс компанияларының (олардың қызметкерлерінің) Сақтанушымен / Сақтандырылғанмен үлестік қатысу шартын жасасқан кездегі қате әрекеттері;
  - 5) қажетті қорғаныс және шұғыл қажетті жағдайда жасалған әрекеттерді қоспағанда, сақтандыру жағдайының туындауына немесе оның орын алуына ықпал ететін Сақтанушының және (немесе) өзге мүдделі тұлғалардың, немесе олардың қызметкерлерінің қасақана әрекеттері;
  - 6) Сақтанушымен сақтандыру оқиғасына тікелей себепті байланыстағы қылмысты жасауы;
  - 7) Сақтанушының алкогольдік, уытты немесе есірткімен мастану күйінде; сонымен қатар ол өз әрекеттерінің мәнін түсіне алмаған немесе оларды басқара алмаған күйдегі әрекеттері (әрекетсіздіктері);
  - 8) Сақтанушының сөйкес дағды және арнайы рұқсаттарды талап ететін әрекеттері, егер соңғы аталған белгіленген құжаттармен расталмаса.
- 4.4. Осы Ережелер бойынша Сақтанушыға келтірілген тікелей мүліктік зиян ғана өтеуге жатады.
- 4.5. Егер Сақтандыру шартымен өзге жағдай айтылмаса Сақтандырушы келесі үшін сақтандыру төлемін жасамайды:
- 1) Сақтанушының немесе үшінші тұлғаның жаңама коммерциялық шығындары (айыппұл, тұрақсыздық айыбы және т.б.), жоғалтып алған пайда түріндегі шығындар;
  - 2) Моральдік зиян;
  - 3) Сот және сараптамалық шығындар.
- 4.6. Егер Шартпен өзге жағдай айтылмаса, Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тарту үшін келесі негіз бола алады:
- 1) Сақтанушымен Сақтандырушыға Сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы жалған деректер хабарлауы;
  - 2) Сақтанушымен (Сақтандырылғанмен) сақтандыру жағдайларының шығындарын азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;
  - 3) Сақтанушымен (Пайда алушымен) сақтандыру жағдайының шығынынан сөйкес өтемақы алуы;

- 4) Сақтанушымен Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының орын алу мән-жайын зерттеуге және онымен келтірілген шығын мөлшерін белгілеуге кедергі келтіруі;
- 5) Сақтанушымен Сақтандырушыға «Үшінші тұлға» ретінде меншік құқығын даулау туралы азаматтық іске қатысу құқығына кедергі келтіруі;
- 6) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы хабарламау/уақытылы хабарламау. Сақтандыру ережелерінде және (немесе) Шартта аталған мерзімде сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы Сақтандырушыға хабарлау дерегі Сақтандырушының сақтандыру төлемін (үкілетті органға есептерді уақытылы және дұрыс ұсыну, сақтандыру төлемі үшін резервтік сомаларды уақытылы қалыптастыру, қайта сақтандырушыға хабарлау және т.б.) жасау міндетімен тікелей байланысты. Сөйкесінше Тараптар Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы хабарламау/ уақытылы хабарламау соңғыны сақтандыру төлемін жасау мүмкіндігінен айырады және бұл сақтандыру жағдайы орын алғанда қосымша дәлелді қажет етпейді;
- 7) Сақтанушының сақтандыру жағдайы үшін жауапты тұлғадан талап ету құқығынан бас тартуы, сонымен қатар Сақтандырушыға талап ету құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы. Егер сақтандыру төлемі жасалған болса Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтарып алуға құқылы.
- 8) Шартта және Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерімен көзделген басқа жағдайлар.

5. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ. ФРАНШИЗА

- 5.1. Сақтандыру сомасы Шартта көрсетіледі және келесі мөлшерде белгіленуі мүмкін:
  - 1) Шартты жасасқан күні мүліктің сақтандыру құнымен;
  - 2) Шартты жасасқан күні мүліктің сақтандыру құнынан төмен;
- 5.2. Сақтандыру сомасы Шартты жасасқан күні орналасқан орында сақтандыру жасалған мүліктің сақтандыру сомасынан (нақты құны) аспауы тиіс.
- 5.3. Егер Шарт бойынша сақтандыру сомасы Шартты жасасқан күні мүліктің сақтандыру сомасынан төмен болса, орын алған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің мөлшері мүліктің сақтандыру құнына қатысты сақтандыру сомасына бәре-бар анықталады. Сақтандыру сомасының мүліктің сақтандыру құнына сәйкестігі бүкіл Шарт бойынша немесе жеке мүлік бойынша анықталады.
- 5.4. Сақтандыру шартында шартсыз франшиза белгіленуі мүмкін.
- 5.5. Франшизаның мөлшері тараптардың келісімімен белгіленеді және әр нақты жағдайы үшін жеке айтылады.

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ

- 6.1. Сақтандыру сыйлықақысы Шартпен белгіленеді және Сақтанушы Сақтандырушыға соңғы Шартпен анықталған сақтандыру төлемін жасау міндеттемесін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасын білдіреді.
- 6.2. Шарт бойынша төлеуге жататын Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескерумен, сақтандыру сомасының бірлігінен алынатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесін анықтаушы сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі. Тарифтер Сақтандырушының ішкі құжаттарымен анықталады.
- 6.3. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтанушымен толық немесе Шартта айтылған, Тараптардың келісімі бойынша мерзімдік сақтандыру жарналары түрінде белгіленіп төлеуге жатады.

7. ШАРТТЫ ЖАСАСУ ТӨРТІБІ

- 7.1. Шарт Сақтанушымен толтырылған, оның ажыратылмас бөлігі болып табылатын сақтандыруға өтініш негізінде жасалады. Сақтандырушы өтініш-сауалнаманың үлгісін өзгертуге құқылы. Өтініште Сақтанушы Сақтандырушының қойылған сұрақтарына сәйкес нақты және толық деректерді көрсетуге міндетті.
- 7.2. Шартты жасасқан кезде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алу ықтималдығын және оның орын алуынан мүмкін болатын шығындар мөлшерін анықтау үшін маңызды болатын, Сақтанушыға белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті, егер бұл мән-жайлар Сақтандырушыға белгісіз болса және белгілі болмауы тиіс болса, соның ішінде келесі деректер:
- ✓ Мүлікке қатысты үшінші тұлғалардың шағымдары туралы;
  - ✓ оған қатысты талап арыз туралы. Шартты жасасу туралы өтінішке Сақтанушы келесіні тіркеуі тиіс:
  - ✓ Мүлікке құқық беруші құжаттар (меншік құқығы туралы куәлік, сатып алу –сату, сыйға тарту және т.б. туралы шарт, сот шешімі, сәйкес органның өкімі және т.б.),
  - ✓ Мүліктің техникалық және эксплуатациялық күйі (сипаттамалары) туралы құжат (жер телімінің жоспары және оның аумағында тұрған құрылыстардың жоспары, техникалық паспорт және т.б. – мүлік түріне байланысты),
  - ✓ Сақтандыру мүлігіне құқықтың пайда болуы және ауысуы туралы құжаттар (Шартты жасасқан күні меншік құқығын тіркеу туралы анықтама, меншік құқығын мемлекеттік тіркеу туралы куәлік және т.б.).
- 7.3. Сақтандырушымен Шартты жасасу үшін Сақтанушыдан сақтандыру тәуекелін сипаттайтын қосымша құжаттар мен ақпарат талап етілуі мүмкін.
- 7.4. Сақтанушы Шартты жасасу үшін ұсынылған деректердің, соның ішінде Сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптардың дұрыстығы мен толықтығы жауапкершілік артады.
- 7.5. Сақтандырушы Шартты жасасу алдында келесіден тұратын, сақтандыру тәуекелін бағалау бойынша сақтандыру алдында зерттеу жасауға құқылы:
- ✓ Заңдылық (құқықтық) зерттеу;
  - ✓ Сақтандыруға жататын мүлікке меншік құқығы туралы қосымша деректер алуға;
  - ✓ Сақтандыру жағдайының орын алу ықтималдығын ескеріп, алынған бүкіл ақпаратқа кешенді талдау жасау.
- 7.6. Сақтандыру зерттеуін жүргізген кезде Сақтандырушымен жасалатын әрекеттердің тізімі Қосымшада аталған.
- 7.7. Шарт бойынша Сақтанушы Шартта аталған сыйлықақыны төлеуге, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы орын алғанда сақтандыру сомасын төлеуге міндетті.

8. ШАРТТЫҢ ӘРЕКЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ОРНЫ. ҰЗАРТУ

- 8.1. Егер Шартпен өзге жағдай көзделмесе, Шарт 12 айлық мерзімге жасалады және сақтандыру сыйлықақысын төлеген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді. Сақтандыру сыйлықақысының төленген күніне Сақтандырушының банктік шотына немесе кассасына ақша түскен күн саналады.
- 8.2. Егер Шартпен өзге жағдай көзделмесе, сақтандыру қорғанысының әрекет ету мерзімі Шарттың әрекет ету мерзімімен бірдей болады.
- 8.3. Егер Шартпен өзге жағдай айтылмаса, Шарт өз әрекетін Шартта Шарттың аяқталу күні ретінде аталған күні 24 сағатта 00 минутта немесе орын алған

бірінші сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасағанда тоқтатады.

- 8.4. Сақтандыру аумағы Қазақстан Республикасы болып табылады, егер Шартпен өзге айтылмаса.
- 8.5. Егер Шартпен өзге жағдай айтылмаса, Шарт бірінші сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасағанда әрекетін тоқтатады.
- 8.6. Сақтандырушы сақтандыру қорғанысының әрекет ету мерзімінде орын алған, сондай-ақ мүлікке қатысты талап сақтандыру қорғанысының әрекет ету мерзімінде жасалғанда, және Сақтандырушы ол туралы сақтандыру қорғанысының әрекет ету мерзімінде уақытылы хабардар болған жағдайда, сақтандыру қорғанысының әрекет ету мерзімі аяқталғаннан кейін орын алған сақтандыру жағдайында да сақтандыру төлемін жасайды.
- 8.7. Осы Ережелерге сәйкес Шарттың әрекет ету орны (сақтандыру аумағы) – тек Шартта аталған аумаққа ғана таралады.
- 8.8. Егер Шартпен өзге жағдай көзделмесе, онда тараптардың келісімімен Шарт тараптардың бірі Шарттың әрекеті тоқтайтын күнге дейін және сақтандыру сыйлықақысын төлеу күніне дейін 30 (отыз) күнтізбелік күн қалғанда хабарлаған жағдайда келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін.

9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтандырушы құқылы:

- 1) Сақтанушы (Сақтандырылған) ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сонымен қатар Сақтанушымен (Сақтандырылғанмен) Шарт талаптары мен ережелерінің орындалғанын тексеруге;
- 2) сақтандыру тәуекелін бағалауға;
- 3) көз келген уақытта тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың болуын тексеруге;
- 4) Сақтандыру жағдайының белгілері бар себептер мен оқиғаның мән-жайларын өздігінен анықтауға; соның ішінде сәйкес мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне қарай сақтандыру жағдайының орын алу дерегін және келтірілген зиянның мөлшерін растаушы құжаттарды сұрауға;
- 5) Сақтанушыдан (Сақтандырылғаннан) сақтандыру жағдайының дерегін, оның пайда болу мән-жайын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
- 6) Осы Ережелерде және Шартта көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін жасаудан толық немесе ішінара бас тартуға;
- 7) Шартты мерзімінен бұрын тоқтатуға және Сақтанушымен (Сақтандырылғанмен) Шарт ережелерін орындамау нәтижесінде келтірілген шығындарды өтеуге;
- 8) Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс қимыл туралы заңнаманы орындау мақсатында Шарт аясындағы ақшамен және (немесе) мүлікпен жүргізілетін операцияларды тоқтатуға) бас тартуға;
- 9) осы Ережелермен немесе Шартпен немесе Қазақстан Республикасының заңнамасымен көзделген басқа әрекеттерді жасауға.

9.2. Сақтандырушы міндетті:

- 1) осы Ережелермен немесе Шартпен немесе Қазақстан Республикасының заңнамасымен көзделген басқа әрекеттерді жасауға;
- 2) Сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 3) Сақтанушыға осы Ережелерге және Шарт ережелеріне сәйкес сақтандыру төлемін жасауға немесе жасаудан жазбаша дәлелді бас тарту хатын жолдауға;

- 4) Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін олар жұмсаған шығындарды өтеуге;
- 5) Сақтанушы (Сақтандырылған) немесе жәбірленуші (Пайда алушы) немесе олардың өкілі сақтандыру төлемін орындау үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, құжаттардың жетіспеу дерегі анықталған кезден бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттар туралы хабарлауға;
- 6) Осы Ережелерде немесе Шартта немесе Қазақстан Республикасындағы қолданыстағы заңнамада көзделген басқа да әрекеттер жасауға.

9.3. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан осы Ережелер және Шарт бойынша сақтандыру жағдайларын, өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап өтуге;
- 2) Шарттың түпнұсқасын жоғалтқан жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 3) Сақтандыру құпиясына;
- 4) Шартты мерзімінен бұрын бұзуға;
- 5) Сақтандыру сыйлықақысының өзгеруіне мөлшерлес сақтандыру төуекелін өзгертуге;
- 6) Қазақстан Республикасының заңнамасымен белгіленген тәртіпте Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуын немесе оның мөлшерін азайтуын даулауға;
- 7) Осы Ережелерде немесе Шартпен және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен көзделген басқа әрекеттерді жасауға.

9.4. Сақтанушы міндетті:

- 1) Шарт жасасқан кезде Сақтандырушыға сақтандыру төуекелін бағалау және Сақтандырушымен Шарт жасасу туралы шешімді қабылдау үшін маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 2) Шартпен белгіленген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 3) Шарттың әрекет ету мерзімінде, оған сақтандыру төуекелінің жағдайындағы өзгерістер туралы белгілі болған кезден бастап шұғыл, бірақ 3 (үш) жұмыс күннен кешіктірмей Сақтандырушыға хабарлауға;
- 4) Сақтандыру жағдайынан болған шығындардың алдын алу немесе азайту бойынша шаралар қабылдауға;
- 5) Егер Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның орын алуына байланысты Сақтандырушының да, Сақтанушының да мүддесін қорғау үшін өз өкілін тағайындау қажет деп санаса – Сақтандырушының атаған тұлғаларына осындай мүддені қорғау үшін қажетті сенімхат немесе өзге қажетті құжаттар беруге;
- 6) Сақтандырылғаннан шарт жасау үшін келісімін алуға, егер Сақтанушы Сақтандырылған болып табылмаса және Шарт Сақтандырылғанға белгілі міндеттерді артса;
- 7) Шарт ережелерін орындауға (Сақтандыру шартының ережелерін Сақтандырылғандармен бұзу Сақтандыру шартының ережелерін Сақтанушының өзімен бұзу деп есептеледі);
- 8) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы Ережелермен және Шартпен белгіленген мерзімде хабарлауға;
- 9) Төуекел дәрежесі артқан кезде Сақтанушы Сақтандырушыдан Шартқа өзгерістер енгізу және /немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеу туралы хабарлама алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде Шартқа өзгерістер енгізуге және/немесе қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 10) Сақтандыру жағдайынан болған шығындардың алдын алу немесе азайту бойынша шаралар қабылдауға;

- 11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген шығынның сипаты мен мөлшері туралы талқылауға мүмкіндік беретін, ондағы бар ақпаратты ұсынуға;
- 12) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алғаны үшін жауапты тұлғадан талап ету құқығының ауысуын қамтамасыз етуге;
- 13) Сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңнамасындағы талаптарды орындау үшін қажетті барлық суралған құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;
- 14) Осы Ережелермен немесе Шартпен және Қазақстан Республикасындағы қолданыстағы заңнамамен көзделген басқа әрекеттерді жасауға.

9.5. Пайда алушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан сақтандыру талаптарын, осы Ережелер мен Шарт бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге құқылы;
- 2) Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талап қоюға құқылы;
- 3) Сақтандыру жағдайы басталған кезде осы Ережелерде және Шартта көзделген тәртіппен және шарттарда сақтандыру төлемін алуға құқылы;
- 4) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан немесе оның мөлшерін азайтудан бас тартуына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға құқылы;
- 5) осы Ережелерде немесе Шартта немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да әрекеттерді жасауға құқылы.

9.6. Осы бөлім тараптарының құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды. Тараптардың жөкөлеген міндеттері осы Ережелердің басқа бөлімдерінде көзделген және Шартта толықтырылуы / кеңейтілуі / қысқартылуы / өзгертілуі мүмкін.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖАСАУ ТУРАЛЫ МӨСЕЛЕНІ ҚАРАУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ҚҰЖАТТАР

10.1. Сақтандыру төлемі туралы мәселені қарау үшін Пайда алушы Сақтандырушыға келесі құжаттарды ұсынуға міндетті:

- 1) Сақтандыру төлемін жасау туралы өтініш;
- 2) Шарттың көшірмесін;
- 3) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның орын алғаны туралы мәлімдеме;
- 4) құқық беруші құжаттар, соның ішінде: сатып алу-сату шарты, мүліктің құнын төлеу туралы төлем құжаттары;
- 5) Мүліктің сәйкестендіру құжаттары, соның ішінде: меншік құқығы туралы куәлік, Сақтанушыда мүлік бар екендігі (тіркелген) туралы анықтама;
- 6) Сақтанушы және меншік құқығын даулаушы тұлға асындағы сотқа дейінгі хат алмасу;
- 7) Барлық қосымшалары, толықтырулары және өзгерістері бар талап арыз;
- 8) Сақтанушының мүлікке меншік құқығын тоқтату дерегін анықтайтын, Заңдылық күшіне енген Қазақстан Республикасының сот актісі;
- 9) Сақтанушының мүлікке меншік құқығы тоқтағанын растайтын құжат – уәкілетті мемлекеттік органның анықтамасы, меншік құқығы туралы куәлік және т.б.
- 10) Сақтанушыдан жаңа меншік иесіне мүлікті нақты иелену және пайдалануды ауыстыруды растайтын құжаттар;

- 11) Сақтандыру жағдайының орын алу дерегін растайтын және Сақтандырушымен сақтандыру төлемі туралы шешімді қабылдау үшін қажетті өзге құжаттар.
- 10.2. Қажет болса сақтандыру жағдайының орын алу мән-жайлары туралы ақпаратты білетін, сонымен қатар сақтандыру оқиғасының себептері мен мән-жайын өздігінен анықтауға құқылы, Сақтандырушы сақтандыру жағдайына байланысты құжаттар мен деректерді сұратуға құқылы.
- 10.3. Сақтандырушы жоғарыда аталған құжаттар тізімін қысқартуға немесе қосымша құжаттарды талап етуге құқылы, егер нақты мән-жайларды ескерумен олардың болмауы сақтандыру жағдайының орын алу дерегін белгілеуге және шығынның мөлшерін анықтауға мүмкіндік бермесе.

11. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ МЕН ЕРЕЖЕЛЕРІ

- 11.1. Сақтандырушы Шарт бойынша нақты зиян мөлшерінде, бірақ сақтандыру сомадан аспайтындай жауапкершілік артады.
- 11.2. Сақтандыру төлемі Сақтандырушымен Сақтанушының сақтандыру төлемін жасау туралы жазбаша өтініші, және Сақтанушының ұсынған құжаттары негізінде жасалады.
- 11.3. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы орын алғанда шартсыз франшизаны шегергеннен кейін және осы Ережелердің 4-тарауында көзделген сақтандыру төлемін жасаудан бас тарту үшін негіз болмағанда жасалады. Егер шығын шартсыз франшиза сомасынан аспаса Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасаудан босатылады. Егер шығын шартсыз франшизаның сомасынан асса онда сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау кезінде шығын сомасынан шартсыз франшизаның мөлшері шегеріледі.
- 11.4. Егер сақтандыру сомасы Шартты жасасқан күні мүліктің сақтандыру құнынан аз болса, онда сақтандыру төлемі Шартты жасасқан күні мүліктің сақтандыру құнына қатысты сақтандыру сомасына бара-бар жасалады.
- 11.5. Егер Шартпен өзге жағдай көзделмесе, бірінші рет орын алған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін Шарт тоқтатылады.
- 11.6. Егер сақтандыру төлемі нәтижесінде күшін жойған төменгі соттың сот актісін жоғарғы сатылы сотпен қайта қарауға дейін орындалған болса, онда сақтандыру төлемі Пайда алушымен Сақтандырушыға жоғарғы сатылы сот актісі күшіне енген күннен бастап 5 (бес) жұмыс күн ішінде қайтаруы тиіс.
- 11.7. Сақтандырушы мәлімденген сақтандыру оқиғасы бойынша қажетті құжаттарды алғаннан кейін 15 (он бес) жұмыс күн ішінде сақтандыру төлемін жасау немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы сәйкес шешім қабылдайды. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасаудан бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тартуды жазбаша түрде негіздеп дәлелдейді.
- 11.8. Мәлімденген оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану туралы шешім қабылдаған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемін төлем жасау туралы шешім қабылдағаннан кейін 15 (он бес) жұмыс күннен кешіктірмей, немесе тараптардың келісімімен белгіленген мерзімде жасайды. Сондай-ақ Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнаманы сақтау мақсатында сақтандыру төлемінің мерзімі тоқтатылуы мүмкін.
- 11.9. Егер құқық қорғау органдарымен Сақтанушының мүлігіне меншік құқығына байланысты қылмыстық іс қозғалса, және ол бойынша мүлікке қатысты мән-жайларды зерттеу жасалып жатса, Сақтанушының (Пайда алушының) қылмысты жасауға қатысы дәлелденбеген кезде анықтау немесе алдын ала тергеу кезінде қылмыстық істі тоқтатуға дейін, Сақтанушыға (Пайда алушыға)

ақтаушы үкім шығаруға дейін, сонымен қатар Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасына сәйкес Сақтанушының (Пайда алушының) әрекеттерінде құқыққа қарсы әрекеттің жоқтығын көрсететін басқа мән-жайлар орын алғанға дейін Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасау туралы шешімді қабылдауды кейінге қалдыруға құқылы, егер аталған әрекеттер сақтандыру жағдайының орын алуын туғызған мән-жайларға байланысты болса.

Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру сол сияқты жоғарғы сатылы соттармен төменгі сатылы сот актісін қайта қарау кезінде, сонымен қатар сақтандыру жағдайының орын алған мән-жайы туралы ақпаратты білетін құқық қорғау органдарына, банктерге және басқа ұйымдарға ақпарат немесе құжаттарды алу туралы сұратуларды жіберген кезде жасалады.

12. СУБРОГАЦИЯ

- 12.1. Сақтандыру төлемін жасайтын Сақтандырушыға Сақтанушы сақтандыру нәтижесінде өтелген шығындар үшін жауапты тұлғадан талап етуге құқығы төленген сома мөлшерінде ауысады.
- 12.2. Сақтанушы сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 12.2. Сақтандырушыға өткен регрессі талап ету құқығы Сақтандырушының қалауымен, тіпті бұл Шартта тікелей белгіленбесе де жүзеге асырылады.
- 12.3. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының кінәсінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігін жасаудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

13. ШАРТТАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР

- 13.1. Шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу тараптардың өзара келісімімен, Тараптардың бірімен жазбаша мәлімдеме (хабарлама) беру негізінде жасалады.
- 13.2. Тараптардың бірі мәлімдеме алған кезден бастап шешім қабылдау кезіне дейін Шарт бұрынғы ережелерге сәйкес әрекет етеді.
- 13.3. Осы Ережелерге сәйкес жасалатын Шартқа жасалатын өзгерістер мен толықтырулар Шартқа қосымша келісім жасау және оған қол қою жолымен рәсімделеді.
- 13.4. Шартқа жасалатын барлық өзгерістер мен толықтырулар олар жазбаша түрде рәсімделгенде және екі Тараптың да уәкілетті өкілдері қосымша келісімге қол қойған кезде заңдылық күшке ие болады.

14. ШАРТТЫ ТОҚТАТУ ЕРЕЖЕСІ

- 14.1. Міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен, сонымен қатар Қазақстан Республикасының заңнамасымен көзделген Шартты мерзімінен бұрын тоқтату негіздерден басқа кезде Шарт келесі жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:
  - 1) Сақтандырушымен бірінші орын алған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемі жасалса. Егер бұл Шартпен тікелей айтылмаса, ол Сақтандырушы Шарт бойынша сақтандыру сомасының мөлшерінде

сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жасаған кезде өз әрекетін тоқтатады;

- 2) Шарттың әрекет ету мерзімі тоқтатылса;
  - 3) Сотпен Шартты жарамсыз деп тану туралы шешім қабылданса;
  - 4) Сақтанушы бастамасымен Шарттан бас тартылса;
  - 5) Сақтандырушы бастамасымен Шарттан бас тартылса;
  - 6) Қазақстан Республикасының заңнамасымен белгіленген жағдайларда.
- 14.2. Осы Ережелердің 14.1-тармағының 1) – 4) тармақшаларында аталған негіздер бойынша Шартты тоқтатқан жағдайда Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтарылуға жатпайды, егер Шартта өзге жағдай көзделмесе.
- 14.5. Осы Ережелердің 14.1-тармағының 5) – 6) тармақшаларында аталған негіздер бойынша Шартты тоқтатқан жағдайда Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтарылуға жатады. Сақтандырушыға Шартты мерзімінен бұрын бұзу туралы өтініш берген күннен бастап өтпеген мерзім үшін қалған сақтандыру сыйлықақысының бөлігі, егер Қазақстан Республикасының заңнамасымен басқа жағдай көзделмесе. Сақтандырудың өтпеген мерзімі үшін сақтандыру сыйлықақысының бөлігін қайтару тәртібі мен мерзімі Шартта көрсетіледі.

15. ТАРАПТАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

- 15.1. Сақтандыру төлемін уақытылы жасамаған жағдайда Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабымен белгіленген тәртіпте және мөлшерде Пайда алушыға тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.
- 15.2. Шарт бойынша міндеттемені орындамаған немесе тиісті орындамаған Тарап міндеттемелерді орындамағаны/тиісті орындамағаны үшін мүліктік жауапкершілік артпайды, егер тиісті орындау еңсерілмейтін күш жағдайының, яғни төтенше және ырық бермейтін жағдайлар салдарынан мүмкін болмағанын дәлелдесе.
- 15.3. Форс-мажорлық жағдайлар келесіден тұрады, бірақ онымен шектелмейді: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа сұралып апаттар, соғыстар немесе кез келген сипаттағы әскери әрекеттер, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымы. Форс-мажорлық жағдайлардың нақты тізімі Шартта қарастырылуы мүмкін.
- 15.4. Форс-мажорлық әрекетке тап болған тарап осындай жағдайлардың орын алғаны туралы басқа тарапқа 3 (үш) жұмыс күн ішінде хабарлауға міндетті, егер Шартта өзге жағдай көзделмесе.
- 15.5. Форс-мажорлық әрекеттердің әсері қузыретті органдардың сәйкес құжаттарымен расталуы тиіс.
- 15.6. Осы бөлімде көзделген тараптардың жауапкершілігі Шарттың ережелеріне сәйкес өзгертілуі (толықтырылуы) мүмкін.

16. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 16.1. Шарттан немесе оған байланысты туындайтын кез келген даулар және/немесе келіспеушіліктер келіссөздер арқылы шешіледі.
- 16.2. Тараптар келісе алмаған жағдайда даулар және/немесе келіспеушіліктер Қазақстан Республикасындағы қолданыстағы заңнамамен көзделген тәртіпте шешілуге жатады.
- 16.3. Шартпен Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін, дауларды шешудің өзге тәртібі қарастырылуы мүмкін.

17. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 17.1. Осы Ережелермен айтылмағанның бәрі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.
- 17.2. Тараптардың келісімімен жасалатын Шартқа ерекше жағдайлар қосылуы мүмкін (сақтандыру түсініктері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.с.с.), егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе.

Келісім парағы

Лауазымы	ТАӨ	Қолы	Күні
Басқарма Төрағасы	Абдрахманова Т.Т.		
Басқарма мүшесі - Бас бухгалтер	Капитаненко В.В.		
Басқарма мүшесі - Заң департаментінің директоры	Секерова Ю.Е.		
Заң департаменті директорының орынбасары	Ақбергенов А.И.		
Шығындарды реттеу бөлімінің бастығы	Демиденко О.А.		
Тәуекел-менеджері	Журавлева Е.В.		
Комплаенс-бақылаушы	Қойшыбайұлы Қ.		
Ішкі аудит қызметінің төрағасы	Галеев В.В.		
Сақтандыру және қайта сақтандыру департаментінің директоры	Алтекова Г.Б.		